

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Поли Рукова

Национален институт по геофизика, геодезия и география - БАН,

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 4.4 Науки за Земята, научна специалност „Икономическа и социална география“ в Департамент География на Националния институт по геофизика, геодезия и география – БАН, обявен в ДВ бр. 93/30.10.2020 г.

Единствен кандидат: **доц. д-р Боян Йорданов Кулов**

Настоящето становище е изгответо на основание заповед №01-266/29.12.2020 г. на Директора на НИГГ – БАН и Решението от първото заседание на научното жури с протокол №1/05.01.2021 г. Становището е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ), Правилника на БАН за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на Националния институт по геофизика, геодезия и география (НИГГ) – БАН.

I. Дани за кандидата

Кандидатът в конкурса, доц. д-р Боян Йорданов Кулов е учен с дългогодишен научноизследователски и преподавателски опит в областта на икономическата и социална география. Завършил е с отличен успех Геолого-географския факултет на СУ „Климент Охридски“. През 1988 г. успешно защитава докторската си дисертация в Географския институт на БАН. Над 15 години преподава в университети в САЩ: „Джордж Вашингтон“ – гр. Вашингтон, Университет „Джордж Мейсън“ – гр. Феърфакс, Американски университет – гр. Вашингтон, Западновиржински университет – гр. Моргънтаун. Чел е лекции в Масарикския университет - Бърно, Чехия и Университета на Залцбург, Австрия, Института по международни отношения на Държавен департамент на САЩ, в Институт по морски изследвания - Констанца, Румъния, Световната Федералистка Асоциация и Асоциацията на ООН, Вашингтон, окръг Колумбия, САЩ, в Пенсилванския университет - Индиана, Пенсилвания, САЩ, в Солунския университет, Гърция и в СУ „Климент Охридски“.

От 2008 г. е доцент по специалността „Икономическа и социална география“ в Географския институт на БАН и е избран за научен секретар на института. През периода 2010 – 2014 г. е научен секретар на НИГГГ – БАН, а понастоящем е член на Научния съвет и негов секретар. Значим международен престиж е изборът му през 2020 г. за член на Управителния комитет към Комисията по локално и регионално развитие на Международния географски съюз. Доц. Кулов е специализиран в Харвард, САЩ (2009) и Япония (2005), като стипендиант на Японско-американската образователна комисия. Между 1993 и 1999 година е директор и председател на Борда на директорите на специализираната група за Европа в Асоциацията на американските географи на САЩ.

Доц. Б. Кулов ръководи 16 и участва в 23 международни и национални научноизследователски проекти, финансирали по програмите Хоризонт 2020, ESPON 2020, ОП НОИР (2018-2023), Фонд „Научни изследвания“ при МОН, Националната научна фондация на САЩ (1991-94), Фондация „Макартър“, САЩ (1991-94), Националния съвет за изследвания на САЩ (1996) и Борда за международни изследвания и обмен, САЩ (1999).

Наред с научноизследователската му дейност, трябва да се подчертава и неговият принос за популяризирането на българския език и култура, като основател и директор на Български образователен център „Св. Кл. Охридски“, Вашингтон, САЩ, като председател на Борда на настоящелите на Българския образователен център (2002-2008) и като основател и президент на Асоциация на българските училища в САЩ (2006-2008). Той е основател и председател на Асоциация на българските училища в чужбина, София, България (2007 – 2015г.).

II. Справка за съответствие с националните наукометрични изисквания съгласно ЗРАСРБ и Правилника на БАН за прилагане на ЗРАСРБ

Кандидатът в конкурса, доц. Боян Кулов е представил детайлна справка за съответствие с минималните наукометрични изисквания за участие в конкурса за академичната длъжност „професор“. Анализът на справката показва следното разпределение:

Група А: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – на тема „Икономгеографско прогнозиране на Бургаската промишлена териториална система“ – 50 точки.

Група В: Монография: Koulov, B. (2020) Europe's Core-Periphery Relations and Horizontal Disparities (Отношенията „ядро–периферия“ и хоризонталните неравенства в Европа). НИОН,,Аз-буки“-МОН – 100 точки

Група Г: По т. 7. са представени 6 научни публикации, от които 4 са реферирани в SCOPUS и 2 в WoS с общо 81.7 точки. По т.8. са представени 12 научни публикации с общ брой точки 151.6. Общо за група Г кандидатът има 233.3 т. при необходим минимален брой от 220 точки.

Група Д: 10. Представени са 25 цитирания в научни публикации, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация на 12 публикации с общо 125 т. По т.12 са посочени 3 цитирания с 6 т. Кандидатът има 131 точки за група Д при изискуеми 120 точки.

Група Е: Представените материали са за ръководство на един докторант, 6 национални и 2 международни научноизследователски проекта. Общий брой точки е 240 при необходим минимум от 150 точки.

Съобразно Правилника на БАН за прилагане на ЗРАСРБ за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ е необходим минимален сбор от 640 точки, а представените от доц. д-р Б. Кулов материали са с общ брой 754.3 т., като има съответствие с изискуемия брой точки за групите А и В и го надвишават за групите Г, Д и Е.

III. Научни приноси

Доц. д-р Б. Кулов е представил разширена справка за научните приноси, с които участва в настоящия конкурс. Представените общо десет приноса са групирани в две взаимосвързани тематични направления:

1) Геопространствени неравенства и устойчиво регионално развитие: теория, инструменти и политики

Приносите от първото направление са седем, като на първо място е поставено идентифицирането и картографирането на границите на геопространствените формации „ядро“ и „периферия“, като подсистеми на Европейската социално-икономическа система. Анализирана е динамиката на изменението им за 11-годишен период, диференцирана за петте териториални нива – от макрорегионално (континент) до ниво NUTS 3. Класифицирани са геопространствените елементи на горепосочените подсистеми на основата на показателя „жизнен стандарт на населението“, като са проследени техните трансформации (величината и посоките на разширяване и свиване).

Получената информация е приложима и използвана при географското прогнозиране и социално-икономическото и териториалното планиране на развитието на Европейските региони от изследваните равнища.

Друг значим принос е идентифицирането и картографирането на онези региони, които представляват най-голям интерес за управлена практика – регионите от категорията „дълбока периферия“, там, където преобладават поне на едно от разгледаните NUTS нива. Те са и основна цел на регионалната политика. Тестван е „индексът на териториално неравенство“ за измерване на разликите в жизнения стандарт между регионите от всички нива и неговата динамика за периода 2007-2017 г. От направените изводи, два са с първостепенно значение за практиката, а именно: 1) в разглеждания времеви период в Европа доминира тенденцията за намаляване на хоризонталните диспропорции в социално-икономическото неравенство, но въпреки това 2) величината на тези диспропорции остава твърде висока и поражда пропорционални на размера й рискове за кохезията и социалната стабилност на континента.

Доразвита е концепцията за устойчиво развитие и неговото управление, като е доказана ключовата роля на повишаването на интегралния характер на устойчивото управление, чрез включване на всички природни и антропогенни елементи на съответния геопространствен мащаб.

Доказано е, че в редица страни в Европа и в България значението на регионалния мониторинг, наличието и достъпа до данни на регионално и локално ниво е силно подценено, а неговата роля е решаваща за целите на стратегическото териториално планиране и за гарантиране на прозрачността на управлението на териториалните единици.

2) Приложение на концепцията за екосистемните услуги и ГИС за устойчиво управление на околната среда и регионалното развитие

Към второто направление са приложени 3 приноса: 1) Приложена и доразвита е методическата рамка на MAES (Mapping and Assessment of Ecosystem Services). Анализирани са възможностите, предизвикателствата и ограниченията в практическото приложение на концепцията за екосистемните услуги. 2) Предложен и дефиниран е терминът „дисергия“ на екосистемните услуги. Надградена е базата от знания, която подпомага геопространственото планиране и устойчиво развитие на териториалните единици, по-специално на локално ниво и в планинските региони. Формулирани са

препоръки за подобряване на използването на екосистемните услуги в териториалното управление, които включват идентификация, анализ и визуализация на „горещите“ точки и зони на дисергия. 3) Разработени са ГИС-базирани подходи, база данни и картографски продукти за подпомагане на намаляването на риска от опасни природни явления и технологични опасности в десет български общини. Предложена е дефиниция на термина „технологична опасност“ от гл.т. на географската наука и е обоснована решаващата роля на географската експертиза. Формулирани са и основните принципи на теоретичен модел на ГИС (елементи, структура и функции) за намаляване на рисковете и опасностите.

Препоръчвам на доц. Кулов да популяризира постигнатите научноизследователски резултати сред оторизираните институции, за да намерят приложение в регионалното управление на различни териториални нива.

IV. Заключение

За настоящия конкурс кандидатът, доц. д-р Б. Кулов, е представил значими и добре структурирани научни публикации, които развиват съществуващите и създават нови научнообосновани знания в икономическата и социална география. Разработени са нови методически подходи, които могат да се прилагат в разработването на регионални политики за устойчиво развитие. Представените трудове на кандидата са резултат от работа му по научноизследователски проекти, самостоятелно и в екип.

Представените за конкурса материали, публикации и научни приноси са оригинални. Доц. Б. Кулов винаги е работил в съответствие с принципите на научната етика и не е използвал неправомерно чужди трудове. До подготовката на настоящето становище не са постъпили сигнали за plagiatство. Наукометричните показатели за неговата научноизследователска дейност отговарят напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в Националния институт по геофизика, геодезия и география при БАН.

Доцент д-р Боян Кулов е утвърден и международно разпознаваем учен със значим изследователски и преподавателски опит.

Въз основа на направеното изложение и на съответствието на представените за конкурса материали с изискванията на ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение гласувам със „ЗА“ избора на кандидата, доц. д-р Боян Йорданов Кулов за заемане на академичната длъжност „професор“ по ПН 4.4., „Науки за Земята“, научна специалност

„Социална и икономическа география“, обявен за нуждите на Националния институт по геофизика, геодезия и география при Българска академия на науките.

18.01.2021 г.

София

доц. д-р Поли Рукова